

HABER ARKASI

'YOL' NE KADAR UZUN?

Agah Özgüç'ün 'Bütün Filmleriyle Yılmaz Güney' kitabının düşündürdükleri...

Türk sinemasının ve sinemacılarının en büyük kusurlarının başında, gelecek düşünülmeden hareket edilmiş, yapılanların doğru düzgün kaydının tutulmamış, sonraki kuşaklara sağlam belge bırakılmamış olması gelir dersek, yanlış olmaz herhalde. Günümüze kalanlar öyle eksik ve çetrefilli ki, işin içinden çıkmak gerçekten çok zor. Bir filmi iki ayrı adla, iki ayrı afişle, iki ayrı uzunlukta, iki farklı kurguyla izleyebilirsiniz. Ya da jenerikte yönetmen hanesinde yazan kişinin aslında olmadığını öğrenebilirsiniz. O film ya da yönetmen hakkında yazmak zorunda olsanız nasıl hareket edeceksiniz? Hele bu

insanlar hayatta değillerse? Bu sorunları gayet iyi bilen yazarlarımızdan Agah Özgüç'ün, genişletilmiş yeni baskısı Agora Yayınları'ndan çıkan 'Bütün Filmleriyle Yılmaz Güney' kitabını okurken bir kez daha düşündük bunları. Güney'in tam 111 filmi olduğunu belirtmiş Özgüç ve bunların ancak 86'sına ulaşabilmiş. Ulaşabildiklerini tekrar izlerken, diğerlerini, izlediği yıllardan hatırladıkları ve basında çıkanlarla özetlemek durumunda kalmış. Dört sayfalık giriş bölümünde bu ve benzeri sorunlara değinen Özgüç, 27 sayfalık ikinci bölümde Yılmaz Güney sinemasını değerlendiriyor.

Ardından filmleri kronolojik akışla, fotoğrafı olarak, jenerik bilgileri, geniş özetleri ve kimi notlarla sıralıyor. Özgüç çalışmasını 'Yılmaz Güney Kitapları' bibliyografyası ve dizinin tamamlayarak sonraki kuşaklara olabildiğince iyi bir kaynak kitap bırakıyor.

Bir Sorun: Eldeki Kopyaların Durumu?

Agah Özgüç'ün çalışmasının hakkını vererek, bu vesileyle aklımıza takılanlara değinmeyi sürdürüelim. Piyasada Güney'in yasal firmalarca basılan filmlerinin yer aldığı VCD'ler, DVD'ler mevcut. Bazılarını izlerken bir eksiklik olduğu duygusuna kapılıyor insan. Bunlardan sözeleşti *Seyit Han* 75, *Aç Kurlar* 85, *Endişe* 79, *Çirkin Kral* 76, *Yedi Belalılar* 73, *Kan Su Gibi Akacak* 74, *Çifte Yürekli* 71 dakika uzunluğundalar. Bu filmler orijinal negatiflerden mi, elde kalan pozitif kopyalardan mı çoğaltıldılar, bilmiyoruz. Ama görüldüğü gibi, uzun metraj denince akla gelen 90 dakika ortalamasının altında sürelerle sahipler. Türk sinemasının belge bırakma titizliği(!) düşünüldüğünde şüphe duymamak imkânsız. Vaktiyle, kimi sinema salonları, ticari düşüncelerle seansları sıkıştırırlar ve bu düzeni bozacak uzun filmlerden hoşlanmazlardı. Filminiz diyelim ki 110 dakika ise bir semt sinemasının

makinisti rahatça onu 'uygun' dakikaya göre 'kurgular' dı. Yapımcılar da buna gerek kalmadan yönetmenlerin kurgularını kısaltmayı becerirlerdi. Yani 'yönetmenin kurgusu'ndan çok, 'yapımcının kurgusu' ya da 'kurgucunun kurgusu' filmler az değildir Türk sinemasında. Güney'in yasaklı olduğu yıllarda filmlerinin kimi

kopyalarının imha edildiği ise malum. Bazıları ancak yıllar sonra restore edilerek seyirci karşısına çıkabildiler. Diyelim ki kopyalarda bir sorun yok, süreleri orijinal negatiflerdeki gibi. O zaman niye farklı bilgilerle karşılaşıyoruz? Örneğin arşivimizdeki DVD, *Yol*'ün 109 dakika olduğunu gösteriyor. Oysa Leonard Maltin'in 2005 Film Guide'ında bu süre 111, Time Out'un Guide'ında ve imdb'de 114 dakika. Yine bizdeki *Endişe* filminin VCD'si 120 dakika iken imdb'ye göre film 133 dakika. Eğer hepimiz aynı filmi izliyorsak acaba farklılık nereden kaynaklanıyor?

Diyeceğimiz şu: bütün Türk filmleri için bunu gerçekleştirerek zor, ama hiç değilse Yılmaz Güney'in filmleri gibi kimi filmler için bu detayları tespit etmekte yarar var. Bu filmlerin bir çoğunun relief hakkını elinde tuttuğunu sandığımız Yılmaz Güney Vakfı ve filmleri basan şirketler (sözelimi Burç Film) bu konuya açıklık getirirlerse Türk sineması adına yararlı bir iş yapmış olurlar. Bir öneri de tüm sinema araştırmacılarına. Çalışmalarımızda, izlediğimiz filmlerin kaynağını (VCD, DVD, katalin adıyla birlikte TV kaydı) ve süresini belirtmeyi alışkanlık haline getirelim. Bu küçük adımlar bizlere bir süre sonra epeyce 'yol' aldıracaktır, diye düşünüyorum.